

Управління
ШКОЛОЮ

УДК 37.014.3
(477.72)

**Михайло
ГОНЧАР**

Начальник відділу
освіти Каховської
міської ради
Херсонської
області,
кандидат
педагогічних наук

Директор школи, ліцею, гімназії № 5 2018

КАХОВСЬКА ОСВІТА НА ШЛЯХУ ДО «НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ»

У статті розглянуто стан освітньої сфери міста Каховки Херсонської області в контексті викликів, що стоять перед школою в умовах реформування та завдань «Нової української школи». Окреслено досягнення та проблемні питання, визначені батьками школярів міста за результатами опитування громадської думки, проведеного в червні 2017 р. Зокрема, високо оцінено батьками якість шкільної освіти (80 %). Разом з тим серед основних проблем виокремлено ускладнення навчальних програм (43 %) та перевантаженість шкільних рюкзаків (45 %). Результати дослідження стали підґрунтям розроблення Дорожньої карти розвитку освітньої сфери в місті Каховка, затвердженої рішенням сесії Каховської міської ради від 22 грудня 2017 р.

Ключові слова: Нова українська школа, загальна середня освіта, опитування громадської думки, місто Каховка, зовнішнє незалежне оцінювання, якість освіти.

Постановка проблеми та її значення. Загальна середня освіта є основною ланкою безперервної освіти і за тривалістю, і за вагомістю та масштабністю завдань, які покликана розв'язати. Вона забезпечує становлення учня як особистості, закладає фундамент для успішної самореалізації людини впродовж життя.

Нині в рамках реформування загальної середньої освіти зазнали істотної трансформації її цільова спрямованість, зміст, організація навчального процесу, його науково-методичне забезпечення, підходи до оцінювання навчальних результатів у напрямі посилення особистісної орієнтації освіти, її розвивального, компетентнісного, демократичного характеру.

Мета статті: проаналізувати стан розвитку освіти

міста Каховки в контексті викликів сьогодення.

Вклад основного матеріалу. Заклади загальної середньої освіти міста Каховки досить успішно справляються з викликами сьогодення щодо трансформації змісту освіти в світлі завдань «Нової української школи». Важливим моментом розуміння цих процесів є врахування думки батьків дітей як одних із стейкхолдерів освітнього процесу.

З цією метою у червні 2017 р. Херсонським обласним відділенням Соціологічної асоціації України у партнерстві з відділом освіти Каховської міської ради (в рамках проекту «Громадськість за зміни в освіті Каховки», що був реалізований ГО «Каховська ініціатива») проведено дослідження громадської думки серед батьків школярів міста (вибірка – 512 осіб) для визначення

якості освітніх послуг, що надаються в місті, зокрема закладами загальної середньої освіти. Так, **80 %** опитаних задоволені якістю освітніх послуг, що надаються школами міста [1, с. 8].

Одним з показників високої якості освітнього процесу є результативність учнів у ЗНО, предметних олімпіадах, конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт МАН. Об'єктивним показником якості освіти є результати ЗНО. Аналіз складання ЗНО–2017 випускниками в розрізі Херсонської області показав, що місто Каховка займає перші місця за результатами тестувань з таких основних предметів, як українська мова та література, історія України та англійська мова. Успішність складання ЗНО–2017 з української мови і літератури становить **98 %**, з англійської мови – **91 %**, з історії України – **89 %**, математики – **82 %**, біології – **92 %**, географії – **94 %**.

Інформаційний освітній ресурс «Освіта.іа» склав рейтинг шкіл Херсонської області, що посіли найвищі місця в рейтингу шкіл України за підсумками ЗНО–2017 (окрім шкіл м. Херсона). На першому місці – Каховська гімназія (рейтинговий бал – **141,7**, бал ЗНО – **163**), третє місце має Каховська СЗОШ № 2 (відповідно **128,7** і **149,1**) [2]. Водночас Каховська гімназія посіла **142-ге** місце по Україні серед **9459** шкіл й **друге** місце по Херсонській області [3].

Важливого значення в інтелектуальному розвитку дітей каховські освітяни надають підготовці учнів до предметних олімпіад з основ наук. Як результат у 2017-2018 навчальному році команда учнів міста виборола **15** призових місць (*перших місць – 5, других – 3, третіх – 7*) з таких предметів, як географія, англійська мова, історія України, німецька мова, біологія, трудове навчання. **Сім** учнів увійшли до складу обласної команди учасників IV

етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з основ наук: географія – учениці Каховської гімназії Савенко Анастасія та Суботіна Аліна (вчитель, заслужений вчитель України Н. Пашковська), історія України – учень ЗОШ № 3 Захарченко Максим (вчитель В. Коврижна), учениця Каховської гімназії Палагнюк Вікторія (вчитель В. Панасюк), англійська мова – учениця Каховської гімназії Волощук Ангеліна (вчитель О. Лубенець), німецька мова – учениця ЗОШ № 1 Козловська Вікторія (вчитель С. Мандриця), українська мова та література – учениця ЗОШ № 6 Покора Анастасія (вчитель В. Куліш).

Системно працює міське наукове товариство «Ерудит». Так, науково-дослідницька робота організована в усіх семи школах міста та трьох позашкільних закладах. Щороку на міському рівні захищають свої науково-дослідницькі роботи близько **40** учнів, що свідчить про стабільність і системність роботи в цьому напрямі. Цьогорічний обласний етап захисту науково-дослідницьких робіт МАН виявився дуже результативним для юних науковців міста – із **11** учасників захисту **10** стали *переможцями*. П'ять призових місць у СЗОШ № 2 (директор Г. Соломахіна), три призових місця у Каховській гімназії (директор О. Амеліна), по одному у ЗОШ № 3 (директор І. Коринецька) та ЗОШ № 6 (директор Г. Пінчук).

Збільшується кількість учнів, які беруть участь у мовно-літературних конкурсах. На обласному етапі Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка переможцями стали **5** учнів: друге місце – Шорнікова Олександра, учениця 5 класу СЗОШ № 2 (вчитель Г. Соломахіна), Бельська Яна, учениця 8 класу Каховської гімназії (вчитель О. Кириченко), Новік Дар'я, учениця 9 класу ЗОШ № 6 (вчитель

Л. Антосюк), Покора Анастасія, учениця 10 класу ЗОШ № 6 (вчитель В. Куліш), третє місце – Подорванова Інна, учениця 11 класу СЗОШ № 2 (вчитель Г. Соломахіна). На фінальному етапі конкурсу перше місце здобула Покора Анастасія, учениця 10 класу ЗОШ № 6.

Два призових місця виборено на обласному етапі XVIII Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика: друге місце посіла учениця 4 класу Каховської гімназії Тороні Валерія (вчитель З. Дорошенко), третє місце – учениця 9 класу ЗОШ № 6 Новік Дар'я (вчитель Л. Антосюк).

В обласному конкурсі читців, присвяченому пам'яті Т. Г. Шевченка, в номінації «читці» переможцями визнано Ліфінцеву Вікторію, ученицю ЗОШ № 3 та Новік Катерину, ученицю Каховської гімназії.

Для підтримки наукових і творчих устремлінь каховських школярів міською радою затверджено програму «Обдарована дитина» на 2016/2020 роки, що фінансується з міського бюджету та дає змогу забезпечувати участь дітей у олімпіадах, різних конкурсах, захисті робіт МАН, виставках, змаганнях, експедиціях тощо. Окрім цього, програма передбачає виплату переможцям змагань обласного та всеукраїнського рівнів грошових стипендій міської ради [4].

Компетентнісна освіта висунула нові вимоги до вчителя в оволодінні педагогічними та виховними технологіями, впровадження яких дало б змогу випускнику школи вміти критично мислити, працювати в команді, спілкуватися в полікультурному середовищі, бути соціально відповідальним, фінансово грамотним, вміти навчатись впродовж життя.

З цією метою педагоги ЗОШ № 4 та СЗОШ № 2 беруть участь у Всеукраїнській програмі освіти для демократич-

ного громадянства «Демократична школа». Формуванню життєвих компетенцій учнів сприяє викладання експериментальних курсів «Фінансова грамотність» (ЗОШ № 4, вчитель Г. Гондарева, СЗОШ № 2, вчитель О. Трапезнікова), «Культура добросусідства» (СЗОШ № 2, вчителі О. Бойко, С. Кашуліна, О. Трапезнікова), «Демо за Скородою» (СЗОШ № 2, вчитель Г. Соломахіна).

У рамках проведеного опитування респондентам поставлено питання: «Чи вважаєте Ви, що вашій дитині надається у школі достатньо знань для успішного проходження зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО)?». Переважна більшість батьків (71%) дала ствердну відповідь. Це показово, з точки зору оцінки якості шкільної освіти міста. Батьків також запитали: «Як Ви вважаєте, за останні 3 роки можливість дати дітям хорошу шкільну освіту в Каховці покращилась чи погіршилась?». Майже половина опитаних відповіла, що жодних особливих змін у шкільній освіті за цей період не відчувається (48%), решта батьків школярів частіше бачать поліпшення (39%), ніж погіршення (13%) [1, с. 26].

Під час проведення фокус-груп батьки констатували, що сучасну освіту важко навіть порівняти з освітою, яку здобували вони самі: програми стали складнішими, навчання більш технологічним; на думку респондентів, сучасна шкільна освіта дає більше можливостей. Чимало батьків вважають, що сучасна шкільна програма є надто складною для дитини. Дитина не завжди встигає засвоїти весь навчальний матеріал, а батьки часто не готові або не знаходять часу пояснювати цей матеріал.

У деяких школах завдання розв'язуються під час додаткових факультативних занять (наприклад, у

ЗОШ № 1), але не у всіх школах існує така практика. Батькам у цій ситуації залишається шукати школяреві репетиторів. Заняття з репетиторами проводять не тільки для того, щоб підтягнути оцінки, а й для освоєння матеріалу поза програмою. Проте найчастіше репетиторів батьки шукають напередодні ДПА або ЗНО, щоб діти краще вивчили предмети, з яких потрібно здавати іспити.

Як зазначили учасники фокус-груп, перш за все з репетиторами вивчають англійську мову та математику, рідше – українську мову та історію. Особливість нинішнього часу в тому, що займатися з репетиторами почали не тільки за традиційними для всіх часів іноземної мови або математики, а й з історії, хімії, біології – предметів «з високими вимогами», за якими збираються здавати ЗНО [1, с. 26-27].

За результатами визначення проблемних питань функціонування освіти міста найбільше голосів (45 %) віддано *перевантаженості шкільних рюкзаків та ускладненню навчальних програм* (43 %) [1, с. 11]. Якщо перша проблема пов'язана з матеріальною складовою освіти (незабезпечені учнів шафами), то друга – є виключно системною і лежить у руслі управлінських рішень МОН.

Найважливішою частиною зазначеного дослідження було визначення пріоритетних шляхів розвитку освіти міста. Як результат 61 % батьків віддали перевагу вдосконаленню матеріально-технічної бази шкіл, 55 % – розвитку міжнародного партнерства з можливістю продовження освіти за

кордоном (і це є таким собі дзвоником для майбутнього вітчизняної освіти та країни в цілому!), 50 % – збереження та зміцнення здоров'я дітей, 49 % – провадження профільного навчання за майбутніми професіями [1, с. 44].

Як бачимо, більшість визначених батьками пріоритетів пов'язані з матеріальним забезпеченням, а тому потребують значних фінансових капіталовкладень. Для оптимізації та систематизації витрачання фінансових ресурсів, які щороку виділяються на розвиток освіти міста, 22 грудня 2017 р. Каховською міською радою ухвалено Дорожню карту розвитку освітньої сфери в місті Каховка. Зокрема, у ній визначено **дев'ять пріоритетів**, на які *першочергово мають спрямовувати фінансові ресурси міського бюджету, а саме:*

- Удосконалення матеріально-технічної бази закладів.
- Розвиток міжнародного партнерства з можливістю продовження освіти за кордоном.
- Збереження та зміцнення здоров'я дітей в навчальних закладах.
- Ширше впровадження та вдосконалення профільного навчання (за майбутньою професією).
- Розробка та впровадження нових навчальних програм, підручників, технологій.
- Участь навчальних закладів міста у проектах, грантах.
- Розвиток мов національних меншин.
- Упровадження інклюзивної освіти.
- Забезпечення державно-громадського управління в закладах освіти міста [5].

Дорожня карта розвитку освітньої сфери в місті Каховка має дев'ять пріоритетів, на які першочергово мають спрямовуватися фінансові ресурси міського бюджету

Михаил Гончар

Каховское образование на пути к «Новой украинской школе»

В статье рассматривается состояние образовательной сферы города Каховки Херсонской области в контексте вызовов, стоящих перед школой в условиях реформирования и задач «Новой украинской школы». Обозначены достижения и проблемные вопросы, которые определены родителями школьников города по результатам опроса общественного мнения, проведенного в июне 2017 г. В частности, высоко оценено родителями качество школьного образования (80 %). В то же время среди основных проблем выделены усложненность учебных программ (43%) и перегруженность школьных рюкзаков (45%). Результаты исследования стали основой разработки Дорожной карты развития образовательной сферы в городе Каховка, которая утверждена решением сессии Каховского городского совета от 22 декабря 2017 г.

Ключевые слова: Новая украинская школа, общее среднее образование, опрос общественного мнения, город Каховка, внешнее независимое оценивание, качество образования.

Mykhailo Honchar

Education of Kakhovka on the way to «New Ukrainian school»

This article is devoted to the state of educational sphere in the town of Kakhovka, Kherson region in the context of challenges, school faces in the conditions of the reform and tasks of «New Ukrainian school». The achievements and problem issues are outlined by students' parents as a result of the survey carried out in June 2017. Parents, in particular, highly appreciated the quality of school education (80 %). At the same time the problem of overload of students' backpacks (45 %) and school curriculum (43 %) were singled out. These findings have become the basis of «The roadmap of the development of education sector in the town of Kakhovka» that was approved by the decision of the session Kakhovka town Council on December 22, 2017.

Keywords: «New Ukrainian school», general secondary education, public opinion polling, town of Kakhovka, external independent assessment, quality of education.

ВИСНОВКИ. Зважаючи на викладене, можна стверджувати, що робота освітніх установ міста Каховки цілком зорієнтована на запити батьків та їхніх дітей, відповідає основним напрямам розбудови «*Нової української школи*» та має системне фінансове підґрунтя, що дає можливість успішно реалізовувати сформовані пріоритетні завдання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Біла книга. Якість освіти в місті Каховка: стан, проблеми та напрями розвитку. Звіт за результатами соціологічного дослідження, проведеного у червні 2017 року / Упоряд. Коробов В. К., Гоманюк М. А., Даниленко І. В. Каховка – Херсон: Гілея, 2017. – 48 с. URL: https://www.academia.edu/35381197/БІЛА_КНИГА_ЯКІСТЬ_ОСВІТИ_В_МІСТІ_КАХОВКА (дата звернення: 03.05.2018).

2. Рейтинг шкіл України. URL: <http://osvita.ua/school/rating/57259> (дата звернення: 03.05.2018).

3. Городецкий, С. Рейтинг школ по результатам ВНО-2017. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/zno-2017> (дата звернення: 03.05.2018).

4. Рішення сесії Каховської міської ради від 25.05.2017 р. № 645/36 «Про затвердження змін до міської програми «Обдарована дитина» на 2016-2020 роки, затвердженої рішенням 5 сесії VII скликання від 29.12.2015 р. № 48/5». URL: http://kakhovka-rada.gov.ua/ua/documents/za_2017_rik_355 (дата звернення: 03.05.2018).

5. Рішення сесії Каховської міської ради від 22.12.2017 р. № 947/49 «Про затвердження Дорожньої карти розвитку освітньої сфери в місті Каховка, затвердженої рішенням 5 сесії VII скликання від 29.12.2015 р. № 48/5». URL: http://kakhovka-rada.gov.ua/ua/documents/za_2017_rik_355 (дата звернення: 03.05.2018).